

Chuyển đổi báo chí trong kỷ nguyên trí tuệ nhân tạo: kinh nghiệm quốc tế và gợi mở cho Việt Nam

ThS. NGUYỄN THỊ HUYỀN

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: angela_nth@yahoo.co.uk

Nhận ngày 11 tháng 6 năm 2025; chấp nhận đăng tháng 8 năm 2025.

Tóm tắt: Nghiên cứu này phân tích tác động của trí tuệ nhân tạo (AI) đến ngành báo chí toàn cầu, với trọng tâm là các ví dụ cụ thể từ Mỹ và Trung Quốc. Thông qua phương pháp nghiên cứu tổng hợp và phân tích so sánh, bài viết chỉ ra rằng AI đang thay đổi căn bản cách thức sản xuất, phân phối nội dung báo chí, đồng thời tạo ra những thách thức mới về mô hình kinh doanh, đào tạo nhân lực và đạo đức nghề nghiệp. Các cơ quan báo chí lớn như The New York Times, Xinhua News Agency đã áp dụng AI thành công, cải thiện hiệu suất sản xuất và tạo ra các nguồn doanh thu bền vững. Dựa trên những kinh nghiệm này, nghiên cứu đề xuất một khung chiến lược chuyển đổi số toàn diện cho ngành báo chí Việt Nam, bao gồm đầu tư vào công nghệ, đào tạo nhân lực chuyên sâu về AI và hoàn thiện khung pháp lý. Kết quả nghiên cứu cung cấp cơ sở quan trọng cho việc hoạch định chính sách và chiến lược phát triển bền vững của ngành báo chí Việt Nam trong kỷ nguyên số.

Từ khóa: báo chí; chuyển đổi số; trí tuệ nhân tạo.

Abstract: This study analyzes the impact of artificial intelligence (AI) on global journalism, focusing on specific cases from the United States and China. Using a synthetic and comparative analytical approach, the article demonstrates that AI is fundamentally reshaping news production and distribution while creating new challenges in business models, workforce training, and professional ethics. Major media organizations such as The New York Times and Xinhua News Agency have successfully adopted AI to enhance production efficiency and generate sustainable revenue streams. Drawing on these experiences, the study proposes a comprehensive digital transformation framework for Vietnamese journalism, including investment in technology, specialized AI training for media professionals, and the improvement of the legal framework. The findings provide a critical basis for policy-making and strategic planning toward the sustainable development of journalism in Vietnam in the digital age.

Keywords: journalism; digital transformation; artificial intelligence.

1. Đặt vấn đề

Sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI) đang tạo ra cuộc cách mạng trong ngành báo chí toàn cầu. AI không chỉ thay đổi cách thức sản xuất và phân phối nội dung mà còn định hình lại mô hình hoạt động của các tòa soạn. Theo báo cáo của Reuters Institute (2025)⁽¹⁾, có 87% các tòa soạn trên thế giới

đã hoặc đang trải qua sự chuyển đổi toàn diện hoặc một phần nhờ AI. Đồng thời, khảo sát của Thomson Reuters Foundation cho thấy hơn 81% nhà báo tại các quốc gia đang phát triển và khu vực Nam Bán cầu đã sử dụng các công cụ AI trong công việc hàng ngày, giúp họ tăng hiệu quả nghiên cứu, kiểm chứng thông tin và sáng tạo nội dung⁽²⁾. Điều này

cho thấy xu hướng chuyển đổi không thể đảo ngược của ngành báo chí trong kỷ nguyên AI.

Tuy nhiên, sự chuyển đổi này cũng đặt ra nhiều thách thức, đặc biệt là về mặt đạo đức và chất lượng thông tin. Một khảo sát toàn cầu của JournalismAI (2023) cho thấy hơn 60% nhà báo bày tỏ lo ngại về các vấn đề đạo đức liên quan đến việc tích hợp AI vào quy trình sản xuất tin tức. Nhiều nhà báo cảnh báo rằng việc sử dụng AI có thể dẫn đến sản xuất nội dung kém chất lượng hoặc lan truyền thông tin sai lệch nếu không có sự kiểm soát nghiêm ngặt⁽³⁾. Đây là lý do các tổ chức báo chí lớn như The New York Times và The Guardian đều nhấn mạnh vai trò không thể thay thế của con người trong việc kiểm duyệt và đảm bảo tính chính xác, minh bạch của thông tin khi ứng dụng AI⁽⁴⁾.

Để đánh giá tác động của AI đối với ngành báo chí, nghiên cứu này sử dụng phương pháp tổng hợp và phân tích so sánh, dựa trên các nguồn dữ liệu thứ cấp từ các báo cáo ngành, nghiên cứu học thuật và khảo sát quốc tế. Bài viết tập trung vào hai trường hợp điển hình: The New York Times (Mỹ) và Xinhua News Agency (Trung Quốc), để rút ra những bài học kinh nghiệm có thể áp dụng cho ngành báo chí Việt Nam. Từ đó, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp bao gồm các khuyến nghị cụ thể về đầu tư công nghệ, đào tạo nhân lực và hoàn thiện khung pháp lý.

2. Kinh nghiệm ứng dụng AI đối với các cơ quan báo chí quốc tế

2.1 The New York Times - Mỹ

The New York Times đã sử dụng nền tảng AI-Editor (AI-biên tập), hệ thống do AI điều khiển này hỗ trợ các nhà báo bằng cách tự động nhận diện và gắn thẻ các điểm nổi bật trong bài báo như cụm từ, tiêu đề hoặc điểm chính, chỉnh sửa và tối ưu hóa việc phân phối nội dung, hợp lý hóa hiệu quả quy trình làm việc trong khi vẫn bảo toàn chất lượng báo chí.

Ngoài hệ thống biên tập, NYT đã mở rộng bộ công cụ AI bao gồm một công cụ tóm tắt độc quyền có tên là Echo, cùng với các giải pháp AI bên ngoài như GitHub Copilot để mã hóa, Google Vertex AI để phát triển sản phẩm, API của Ope-

nAI, NotebookLM, ChatExplorer và các sản phẩm AI của Amazon.

Điều quan trọng là NYT duy trì các hướng dẫn biên tập nghiêm ngặt để đảm bảo sử dụng AI có trách nhiệm. Các nhà báo được khuyến khích sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ thay vì thay thế cho sự phán đoán của con người. Ví dụ, AI không được phép soạn thảo hoặc sửa đổi đáng kể các bài viết, bỏ qua các bức tường thu phí hoặc xuất bản hình ảnh hoặc video do AI tạo ra mà không có nhãn rõ ràng. Tất cả nội dung do AI tạo ra phải được các nhà báo chuyên gia kiểm tra thực tế và xem xét, tờ báo nhấn mạnh vào sự giám sát của con người ở mọi bước. Các nguyên tắc này, được thông qua vào năm 2024, nhấn mạnh vào trách nhiệm giải trình và tính minh bạch trong báo cáo được hỗ trợ bởi AI. Cách tiếp cận này đảm bảo rằng AI nâng cao chứ không làm suy yếu chất lượng báo chí⁽⁵⁾.

Trong khi ngành truyền thông vật lộn với những tác động về mặt đạo đức và pháp lý của AI, NYT đã đi đầu trong việc định hình vấn đề này thông qua hành động pháp lý quyết liệt. Năm 2023, NYT đã khởi kiện OpenAI và Microsoft tại tòa án liên bang Manhattan với cáo buộc vi phạm bản quyền khi OpenAI sử dụng hàng triệu bài báo của họ mà không xin phép hay trả tiền để huấn luyện các mô hình AI như ChatGPT. Vụ kiện này không chỉ dừng lại ở cáo buộc sao chép nội dung mà còn cho thấy OpenAI đã tạo ra các AI sao chép gần như nguyên văn hoặc mô phỏng phong cách diễn đạt của NYT, làm ảnh hưởng đến mô hình kinh doanh và uy tín của tờ báo. Phiên tòa được cho là sẽ có ảnh hưởng lớn đến luật pháp về quyền sở hữu trí tuệ trong kỷ nguyên AI, định hình cách thức sử dụng dữ liệu và bảo vệ bản quyền công nghệ AI tương lai⁽⁶⁾.

Tóm lại, The New York Times chứng minh một cách tiếp cận cân bằng và có đạo đức đối với việc tích hợp AI vào báo chí - tận dụng AI để nâng cao năng suất và cá nhân hóa trong khi vẫn duy trì các tiêu chuẩn biên tập nghiêm ngặt và sự phán đoán của con người. Mô hình này đóng vai trò là chuẩn mực cho các tổ chức truyền thông điều hướng trong bối cảnh sản xuất tin tức được hỗ trợ bởi AI đang phát triển.

2.2. Xinhua News Agency - Trung Quốc

Tân Hoa Xã (*Xinhua News Agency*) - một trong những tổ chức tin tức lớn nhất tại Trung Quốc, đã tiên phong trong việc sử dụng AI với nền tảng Media Brain (Bộ não truyền thông). Được ra mắt để nâng cao hiệu quả báo chí di động, Media Brain kết hợp máy học và xử lý ngôn ngữ tự nhiên để tự động hóa sản xuất tin tức. Được phát triển với sự hợp tác của Alibaba Group và chính thức ra mắt vào năm 2017, Media Brain là một nền tảng đa phương tiện do AI điều khiển, tận dụng điện toán đám mây, Internet vạn vật (IoT), dữ liệu lớn và công nghệ máy học để tự động hóa và tối ưu hóa toàn bộ quy trình sản xuất tin tức - từ phát hiện khách hàng tiềm năng và thu thập tin tức đến biên tập, phân phối và phân tích phản hồi của khán giả⁽⁷⁾.

Sản xuất nội dung đa nền tảng tự động

Một trong những lợi thế cốt lõi của Media Brain là khả năng tự động sản xuất nội dung trên nhiều nền tảng. Hệ thống có thể tạo video tin tức do máy sản xuất chỉ trong vòng 10 đến 15 giây, giúp tăng tốc đáng kể việc truyền tải tin tức trong các sự kiện chính trị lớn và các tình huống tin tức nóng hổi⁽⁸⁾. Ví dụ, Mùa bóng đá World Cup 2018, Media Brain chỉ cần vài biên tập viên để sản xuất ra 37.581 video ngắn. Chỉ mất 6 giây để tạo ra một video clip pha ghi bàn thắng⁽⁹⁾.

Phân tích hành vi người dùng theo thời gian thực

Media Brain kết hợp các thuật toán AI tiên tiến để phân tích hành vi của người dùng theo thời gian thực, cho phép Xinhua điều chỉnh việc phân phối nội dung theo sở thích và mô hình tiêu dùng của đối tượng⁽¹⁰⁾. Khả năng này hỗ trợ các nguồn cấp tin tức được cá nhân hóa, trong đó các tiêu đề và bài viết có thể được điều chỉnh tự động dựa trên thông tin nhân khẩu học, sở thích và các yếu tố theo ngữ cảnh của người dùng. Theo Zhang và Li (2023)⁽¹¹⁾, các phân tích theo thời gian thực như vậy cho phép nền tảng tối ưu hóa sự tương tác bằng cách cung cấp thông tin tùy chỉnh phù hợp với từng người dùng, nâng cao trải nghiệm và khả năng duy trì của người dùng.

Tối ưu hóa phân phối nội dung theo ngữ cảnh

Nhận thức theo ngữ cảnh của nền tảng cho phép

tối ưu hóa việc phân phối nội dung một cách hiệu quả. Bằng cách kết hợp dữ liệu đầu vào từ các thiết bị IoT và phân tích dữ liệu lớn, Media Brain có thể xác định các kênh và định dạng phù hợp nhất để phổ biến tin tức dựa trên các yếu tố tình huống và vị trí của người dùng. Ví dụ, trong trường hợp khẩn cấp, hệ thống ưu tiên phân phối nhanh thông qua các kênh truyền thông xã hội và di động được khán giả địa phương ưa chuộng, đảm bảo truyền thông kịp thời và hiệu quả. Việc tối ưu hóa theo ngữ cảnh này không chỉ đa dạng phạm vi tiếp cận mà còn hỗ trợ các mục tiêu chiến lược rộng hơn của Xinhua là mở rộng ảnh hưởng và thích ứng với bối cảnh truyền thông kỹ thuật số đang phát triển nhanh chóng.

Theo lời Chủ tịch Tân Hoa Xã, Cai Míngzhào, ứng dụng AI nhằm mục tiêu cá nhân hóa và tùy chỉnh thông tin để đáp ứng nhu cầu đa dạng của độc giả, đồng thời tăng cường khả năng cạnh tranh toàn cầu của hãng⁽¹²⁾. Việc tự động hóa giúp tăng năng suất lao động lên 3-5 lần, tiết kiệm thời gian và nguồn lực, cho phép các nhà báo tập trung vào các công việc sáng tạo và nghiên cứu chuyên sâu hơn.

Tuy nhiên, ứng dụng AI trong báo chí của Tân Hoa Xã cũng gắn liền với mục tiêu tuyên truyền của nhà nước Trung Quốc, với sự kiểm soát chặt chẽ nội dung ưu tiên hàng đầu là truyền tải câu chuyện Trung Quốc tích cực và hạn chế tiếng nói chỉ trích. Điều này đặt ra những câu hỏi về tính khách quan và đạo đức trong báo chí AI tại Trung Quốc.

Nền tảng Media Brain của Xinhua News Agency minh họa cách AI có thể biến các tòa soạn truyền thông thành hệ sinh thái thông minh, tự động giúp nâng cao hiệu quả, cá nhân hóa và khả năng phản hồi. Bằng cách tự động hóa sản xuất nội dung đa nền tảng, phân tích hành vi của người dùng theo thời gian thực và tối ưu hóa phân phối theo ngữ cảnh, Media Brain đưa Xinhua lên vị trí hàng đầu trong báo chí do AI thúc đẩy. Những đổi mới này minh họa cho quỹ đạo tương lai của báo chí kỹ thuật số ở Châu Á, được thúc đẩy bởi công nghệ tiên tiến và các chiến lược lấy dữ liệu làm

trọng tâm.

3. Ứng dụng AI trong lĩnh vực báo chí tại Việt Nam

3.1. Cơ hội

Ứng dụng AI trong lĩnh vực báo chí ở Việt Nam đang phát triển nhanh chóng, nhiều tòa soạn đã ứng dụng AI trong các khâu sản xuất tin tức, phân tích độc giả, sản xuất podcast, video và các sản phẩm đa phương tiện khác. Ví dụ: báo điện tử Vietnam-Plus (Thông tấn xã Việt Nam) từ năm 2016 đã sử dụng công cụ Wochit để sản xuất video ngắn, hay trình bày các bài mega story tuyệt đẹp bằng công cụ Atavist. Đến năm 2021, VietnamPlus hợp tác với Công ty Giải pháp công nghệ Insider để ứng dụng AI cá nhân hóa nội dung và tin tức theo sở thích của người dùng⁽¹³⁾.

Báo Lao Động là một trong những ứng dụng AI đơn vị đầu tiên trong sản xuất bản tin truyền hình tự động với Biên tập viên ảo từ năm 2021, giúp tạo các bản tin định kỳ và bản tin nhanh chóng, đồng thời dịch tự động và tạo phụ đề tiếng Anh cho video. Cụ thể, ngày 8/7/2021, Báo Lao Động ra mắt một bản tin truyền hình sử dụng biên tập viên ảo. Biên tập viên ảo trong bản tin của Báo Lao Động được tạo tự động trên máy tính, mô phỏng 100% khẩu hình, biểu cảm khuôn mặt, ngôn ngữ hình thể và phong cách dẫn chương trình của người thật dựa trên các thuật toán học máy và học sâu⁽¹⁴⁾.

Ngoài ra, các tòa soạn như Báo Dân trí, Báo Nhân Dân, Thanh Niên Online cũng đã ứng dụng công nghệ chuyển văn bản thành giọng nói, chuyển giọng nói thành văn bản, hỗ trợ ảo tương tác bằng trò chuyện hoặc giọng nói để nâng cao trải nghiệm người dùng. Cụ thể, năm 2019, báo điện tử Dân trí, Báo Nhân Dân đã tiên phong cho ra mắt công nghệ giọng đọc AI vào tất cả các bài báo. Độc giả có thể nghe tất cả các bài viết mà không phải đọc toàn bộ phần văn bản như trước đây. Báo Thanh Niên Online triển khai trợ lý ảo AI cho phép người dùng tương tác bằng giọng nói thay vì phải sử dụng bàn phím hay chuột khi truy cập website. Tính năng này giúp những người bận rộn, người già, người khiếm thị hoặc những ai gặp khó khăn trong việc sử dụng chuột, bàn phím có thể dễ dàng tiếp cận

và tương tác với nội dung báo chí. Trợ lý ảo cũng hỗ trợ chat qua văn bản trong trường hợp môi trường quá ồn ào không thể nói chuyện trực tiếp. Ngoài ra, hệ thống còn tự học thói quen và sở thích người dùng để cá nhân hóa trải nghiệm đọc báo⁽¹⁵⁾.

3.2. Thách thức

Từ những kinh nghiệm ứng dụng AI của các cơ quan báo chí như The New York Times, Xinhua News Agency và thực trạng ứng dụng AI ở Việt Nam có thể thấy, sự xuất hiện AI vừa là cơ hội, đồng thời là thách thức lớn với nhà báo và cơ quan báo chí, đặc biệt là với các cơ quan quản lý nhà nước về báo chí truyền thông. Theo đánh giá của các chuyên gia, để theo kịp các nước phát triển trên thế giới, chuyển đổi số và ứng dụng AI trong báo chí Việt Nam vẫn còn nhiều thách thức về hạ tầng công nghệ, đào tạo nhân lực và xây dựng chiến lược chuyển đổi số bài bản. Cụ thể như sau:

Thách thức về hạ tầng công nghệ

Nhiều tòa soạn hiện chưa đầu tư đủ hoặc chưa có hệ thống hạ tầng công nghệ hiện đại, đồng bộ để đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số và ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong hoạt động báo chí. Việc thiếu hạ tầng này bao gồm cả phần cứng (máy chủ, thiết bị mạng, lưu trữ dữ liệu) và phần mềm (hệ thống quản trị nội dung, nền tảng phân tích dữ liệu, công cụ AI). Hạ tầng yếu kém khiến quy trình sản xuất, quản lý và phân phối tin bài chưa tối ưu, làm giảm hiệu quả vận hành và khả năng đổi mới sáng tạo của tòa soạn⁽¹⁶⁾.

Ngoài ra, bảo mật dữ liệu là một trong những mối quan tâm hàng đầu khi các tòa soạn số hóa và ứng dụng AI, bởi dữ liệu báo chí thường chứa thông tin nhạy cảm, quyền riêng tư của nguồn tin và độc giả. Việc lưu trữ, xử lý dữ liệu trên nền tảng số, đặc biệt khi dùng các dịch vụ đám mây hoặc công nghệ AI, làm tăng nguy cơ rò rỉ, tấn công mạng, mất kiểm soát dữ liệu. Nhiều tòa soạn chưa có hệ thống bảo mật toàn diện, quy trình kiểm soát và đánh giá an toàn thông tin định kỳ còn hạn chế, gây lo ngại về an toàn thông tin và uy tín báo chí.

Thách thức về nhân lực

Một thách thức chính là tình trạng thiếu hụt các chuyên gia có tay nghề trong công nghệ AI. Theo

một cuộc khảo sát, mặc dù chỉ đạt 78% nhà báo tại Việt Nam quen thuộc với AI, nhưng 100% bày tỏ quan điểm tích cực về việc thích ứng với những thay đổi của AI, cho thấy khoảng cách về kỹ năng ứng dụng thực tế⁽¹⁷⁾.

Ngoài ra, rất nhiều nhà báo chưa thành thạo các kỹ năng cần thiết để sử dụng hiệu quả các công cụ báo chí hiện đại, như tìm kiếm, xử lý và kiểm tra thông tin. Hơn nữa, hầu hết chưa được đào tạo chuyên sâu về AI, một công nghệ ngày càng quan trọng trong báo chí.

Thách thức về mô hình kinh doanh

Các tòa soạn chưa có chiến lược số hóa rõ ràng. Nhiều tòa soạn báo tại Việt Nam hiện vẫn chưa có một chiến lược chuyển đổi số rõ ràng và đồng bộ. Nhiều nơi chỉ dừng lại ở việc xây dựng website hoặc đưa nội dung báo in lên nền tảng số mà chưa thực sự hiểu sâu về chuyển đổi số, dẫn đến việc chưa tận dụng được hết các công nghệ mới như AI, dữ liệu lớn, và các công cụ tự động hóa⁽¹⁸⁾.

Khó khăn trong tìm nguồn tài chính đầu tư. Khả năng tiếp cận tài chính là thách thức lớn với nhiều doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, trong đó có các tòa soạn báo đang chuyển đổi số. Khoảng 69% doanh nghiệp và startup tại Việt Nam gặp khó khăn trong việc tiếp cận vốn đầu tư, đặc biệt là nguồn vốn nội địa còn hạn chế, chủ yếu dựa vào nguồn đầu tư nước ngoài⁽¹⁹⁾.

4. Giải pháp ứng dụng AI hiệu quả cho cơ quan báo chí Việt Nam

4.1. Đầu tư phát triển hạ tầng công nghệ

Để đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số, các cơ quan báo chí cần phát triển mạnh mẽ hơn cả về phần cứng và phần mềm hiện đại nhằm tối ưu hóa quy trình sản xuất, quản lý và phân phối nội dung. Theo Chiến lược chuyển đổi số báo chí đến năm 2025 và định hướng đến năm 2030 của Bộ Thông tin và Truyền thông (nay là Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch), mục tiêu đến năm 2030 có 90% cơ quan báo chí điện tử chuyển đổi cơ hoạt động theo mô hình tổ chức, đa phương tiện và 90 % cơ báo chí có phân tích nền, xử lý tập hợp dữ liệu tổng hợp, ứng dụng nhân tạo để tối ưu hóa hoạt động.

Ưu tiên đầu tư nâng cấp, xây dựng hạ tầng công

nghệ thông tin hiện đại, đồng bộ, bao gồm hệ thống máy chủ, mạng, lưu trữ dữ liệu và các nền tảng quản lý nội dung điện tử. Triển khai các nền tảng số quốc gia và nền tảng riêng của từng cơ quan báo chí để phục vụ thu thập, xử lý, phân phối nội dung báo chí số một cách hiệu quả và an toàn.

4.2. Đào tạo nâng cao chất lượng nguồn nhân lực

Đào tạo nhân lực đa năng là yếu tố then chốt để đảm bảo việc ứng dụng AI thành công trong báo chí Việt Nam. Theo khảo sát từ White Paper (2024), mặc dù 78% nhà báo tại Việt Nam đã quen thuộc với AI, nhưng 100% trong số họ trình bày mong muốn được nâng cao kỹ năng sử dụng AI để đáp ứng yêu cầu công việc hiện đại. Điều này cho thấy nhu cầu đào tạo và bồi dưỡng nhân lực về AI là rất lớn và cấp thiết⁽²⁰⁾.

Việc đào tạo nhà báo, phóng viên sử dụng thành công các công cụ AI trong sản xuất và phân phối nội dung giúp tăng năng suất và chất lượng bài viết. Ví dụ, Báo Người Lao Động phối hợp với Trung tâm đào tạo Bưu chính Viễn thông tổ chức khóa học "Ứng dụng AI trong nghiệp vụ báo chí nâng cao" từ năm 2024, giúp phóng viên làm quen và thành thạo 2-3 công cụ AI chuyên biệt như tạo tiêu đề tự động, tóm tắt tin tức, kiểm tra tin giả, tối ưu SEO, tạo hình ảnh minh họa. Tại đây, 100% cán bộ, phóng viên, biên tập viên đều được biết và sử dụng AI giúp nâng cao hiệu quả hoạt động⁽²¹⁾.

4.3. Hoàn thiện khung pháp lý

Xác định phạm vi và nguyên tắc sử dụng AI: Luật cần quy định rõ AI được phép ứng dụng trong các khâu nào của hoạt động báo chí như sản xuất nội dung tự động, phân tích dữ liệu độc giả, kiểm duyệt nội dung, hỗ trợ biên tập,... đồng thời đảm bảo AI không thay thế hoàn toàn vai trò con người trong việc duy trì tính chính xác, khách quan và đạo đức nghề nghiệp. Ví dụ, như The New York Times quy định rất rõ vai trò của AI không thay thế hoàn toàn vai trò của con người⁽²²⁾.

Quy định về kiểm soát chất lượng và trách nhiệm: Thiết lập các tiêu chuẩn kiểm soát chất lượng nội dung do AI tạo ra, đồng thời xác định trách nhiệm pháp lý khi nội dung do AI gây ra sai

phạm hoặc vi phạm pháp luật. Ví dụ, The Times đã kiện các tập đoàn AI vì sử dụng trái phép nội dung báo chí để tổng hợp, cho thấy cần có quy định rõ ràng về bản quyền và trách nhiệm khi sử dụng AI.

Quy định về bảo vệ dữ liệu và quyền riêng tư

Luật cần quy định chặt chẽ về việc thu thập, lưu trữ, xử lý và chia sẻ dữ liệu cá nhân của độc giả, phóng viên và các đối tượng liên quan trong quá trình ứng dụng AI, tuân thủ các nguyên tắc bảo mật và quyền riêng tư theo chuẩn mực quốc tế và pháp luật Việt Nam. Ví dụ, Báo điện tử VnExpress đã ứng dụng AI để kiểm duyệt bình luận hàng triệu lượt bình luận độc giả, đồng thời phải đảm bảo bảo mật và quyền riêng tư của người dùng.

5. Kết luận

AI đang và sẽ tiếp tục định hình lại ngành báo chí toàn cầu. Kinh nghiệm từ các quốc gia tiên phong cho thấy việc chuyển đổi thành công đòi hỏi cách tiếp cận toàn diện, từ chiến lược và công nghệ đến nhân lực và thể chế. AI không chỉ cải thiện quy trình sản xuất và phân phối nội dung mà còn tạo ra những thách thức mới về mô hình kinh doanh, đào tạo nhân lực và đạo đức nghề nghiệp trong ngành báo chí.

Để ứng dụng AI hiệu quả, Việt Nam cần xây dựng một chiến lược chuyển đổi số toàn diện, tập trung vào việc đầu tư công nghệ hiện đại, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và hoàn thiện khung pháp lý liên quan đến AI trong báo chí. Nhìn về tương lai, ngành báo chí Việt Nam cần phải chủ động thích ứng với những thay đổi nhanh chóng của công nghệ, từ đó phát triển bền vững trong kỷ nguyên số. Sự kết hợp giữa AI và sự sáng tạo của con người sẽ là chìa khóa để nâng cao chất lượng thông tin và đáp ứng tốt hơn nhu cầu của độc giả./.

(1) Reuters Institute (2025), Journalism, media, and technology trends and predictions (*Xu hướng và dự đoán về báo chí, truyền thông và công nghệ*). University of Oxford.

(2) Damian Radcliffe (2025), How AI is changing journalism in the Global South (*Cách trí tuệ nhân tạo đang thay đổi thông báo tại toàn cầu*). International Journalist's Network.

(3) Charlotte Tobitt (2024), Less than half of journalists using generative AI for work, survey (*Chưa đến nửa số nhà báo sử dụng trí tuệ nhân tạo sinh viên cho công việc, khảo sát*). Press

Gazette Future Of Media.

(4) Guardian Media Group (2023), Written evidence to the UK House of Lords on Large Language Models (*Bằng chứng bằng văn bản gửi tới Viện Quý tộc Anh về Mô hình Ngôn ngữ Lớn*).

(5) How The New York Times is Using AI to Revolutionize Journalism (2025) (*New York Times đang sử dụng AI để cách mạng hóa báo chí như thế nào*).

(6) Michael M. Grynbaum and Ryan Mac (2023), The Times Sues OpenAI and Microsoft Over A.I. Use of Copyrighted Work (*The Times kiện OpenAI và Microsoft vì AI sử dụng tác phẩm có bản quyền*).

(7) Opengov (2018), Artificial intelligence being adopted in newsrooms around the world (*Trí tuệ nhân tạo đang được áp dụng trong các tòa soạn trên toàn thế giới*).

(8) Xinhua (2019), Xinhua begins operation of intelligent newsroom (*Tân Hoa Xã bắt đầu vận hành phòng tin tức thông minh*).

(9) Thái An (2019), Trí tuệ nhân tạo, robot đang tạo ra tin tức. <https://tienphong.vn/tri-tue-nhan-tao-robot-dang-tao-ra-tin-tuc-post1105635.tpo>

(10) Christine schmidt (2018), Chinese newsrooms push forward into AI technology (*Các tòa soạn Trung Quốc đẩy mạnh công nghệ AI*). Digital Journalism.

(11) Zhang, L., & Li, X (2023), AI transformation in Chinese newsrooms: A case study of Xinhua (*Chuyển đổi AI trong các tòa soạn Trung Quốc: Nghiên cứu điển hình về Xinhua*). Asian Journal of Communication.

(12) Kelsey Ables (2018), What happens when China's state-run media embraces AI? (*Điều gì xảy ra khi phương tiện truyền thông nhà nước Trung Quốc áp dụng AI*). Columbia Journalism Review.

(13) TS. Lê Phạm Tuấn Vinh (2025), Báo chí thời AI.

(14) Phạm Thanh Tịnh (2023), Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong lĩnh vực báo chí - Thực trạng và giải pháp. Tạp chí lý luận chính trị và truyền thông.

(15) Thanh Niên (2021), Báo Thanh Niên tiên phong dùng trí tuệ nhân tạo giao tiếp với bạn đọc.

(16) VnEconomy (2023), 63% cơ quan báo chí khảo sát có mức trưởng thành chuyển đổi số yếu.

(17) White Paper (2024), AI and Journalism in Southeast Asia: A Survey of Opportunities and Challenges (*AI và báo chí ở Đông Nam Á: Khảo sát về Cơ hội và Thách thức*).

(18) Báo cáo toàn cảnh Báo chí Truyền thông Việt Nam 2023 - 2024: Tác động của số hóa và AI.

(19) Bích Ngọc (2025), Doanh nghiệp đang phải chịu nhiều sức ép.

(20) Phúc Hằng (2025), Đào tạo AI cho đội ngũ phóng viên đáp ứng yêu cầu thời đại mới.

(21) Người lao động (2024), Báo Người Lao Động khai giảng khóa đào tạo ứng dụng AI trong sáng tạo nội dung báo chí số.

(22) How The New York Times is Using AI to Revolutionize Journalism (2025) (*New York Times đang sử dụng AI để cách mạng hóa báo chí như thế nào*).